

گزارش

اجلاس جمهوریخواهان دموکرات لائیک در بروکسل (بخش دوم)

میهن جزئی به عنوان مدیر اجرای برنامه به همه خوش آمد گفت و ضمن اعلام برنامه خواستار احترام به زمان معین برای سخنرانی ها شد.

لزوم بازشناخت لائیسیت و سکولاریته

هدایت متین دفتری اولین سخنران بخش دوم برنامه بود که سخنان ✖ خود را با دیدی علت یا بانه آغاز کرد.

وی با اشاره به آنچه که امروز در ایران اتفاق می افتد گفت: یکی از دلایل این است که ما اغلب به معلول های یک حادثه نگاه می کنیم، هیچ گاه نگاه نمی کنیم که علت حادثه چه بوده است.

این حقوقدان مقیم پاریس با اشاره به رویکرد سیاسی ایرانیان طی سال های اخیر می افزاید: ما ریشه یابی نمی کنیم، وقتی سخن از قصابی روی پشت بام مدرسه رفاه با دستور آیت الله خمینی یک روز پس از انقلاب می رود، هیچ گاه نمی گوییم که علت این موضوع ایدئولوژی اسلامی بوده است. یا بهمین ترتیب کشتارهای دهه شصت خورشیدی که ما تنها فقط بر روی کشتار رژیم تاکید داریم بی آنکه آن را علت یابی و ریشه یابی کرده باشیم.

وی با وجود استبداد از نوع دینی و غیر دینی در تاریخچه دولت-ملت ایران جمهوریت دموکرات لائیک را امری حیاتی دانست و آن را بطور خلاصه تشریح کرد.

این فعال سیاسی افزود: هرچند تمامی پسوندها در کلمه جمهوریت نهفته است، اما طی سال های اخیر این پسوندها بیش از پیش ماهیت حکومت را مشخص می کنند، گرچه گاهی هم رژیم هایی مستبد هستند که نام جمهوری دموکرات انتخاب می کنند. اما موضوع مهم این است که ما نسبت به آینده ایران تکلیف خود را مشخص کنیم و تاکید کنید که خواهان جمهوری هستیم دموکرات و لائیک.

متین دفتری بر لزوم بازشناخت لائیسیت و دموکراسی تاکید کرد و افزود: باید به مردم ایران یادآور شد که لائیسیت بی دینی نیست بلکه جدایی دین از دولت است. این بدان معنا است که حکومتگران هیچ فعل یا ترک فعلی را بر مبنای دین انجام نمی دهند، در عین حالی که به حقوق تمامی ادیان و مذاهب با دیده احترام نگریسته می شود اما در دولت-حکومت، دین و دولت از یکدیگر جدا خواهند بود.

متین دفتری در پاسخ به این سؤال من که از وی پرسیدم آیا نسبت به

این نشست امیدوار است یا خیر، می گوید: امیدوار کننده که نیست، می خواهیم حرف هایی را بزنیم که همیشه می زنیم گرچه مهم هستند اما بی نتیجه می مانند، اگر بتوانیم نتیجه ای بگیریم قطعاً کار بزرگی کرده ایم و می توانیم این نشست را موثر بدانیم.

جامعه ای پویاست که بر پایه چالش و سازش بنا شده

دکتر مهرداد درویش پور سخنان بعدی این کنفرانس بود که درباره ✖ مبانی سیاست دموکراتیک و مفهوم صدای سوم که از دل آن عنوان "جنبش جمهوریخواهان دموکرات لائیک" را بیرون کشید سخن گفت.

این استاد دانشگاه مقیم سوئد گفت: جامعه یکسره بر سازش یعنی جامعه ای که یکصدا درون این جامعه هژمونی خود را بسط داده و تنها اوست که می تواند سخن بگوید و جامعه یکسره بر چالش جامعه ای غیر پویاست که نمونه آن لبنان امروزی است.

درویش پور در ادامه افزود: باید از میان این دو، جریان سومی بیرون کشید و آن جریانی است که نه یکسره بر چالش است و نه یکسره بر سازش و این همان دموکراسی و از جمله اهداف این جنبش است.

وی در ادامه به جمهوریت پرداخت و گفت در جایی که هر دو نوع استبداد دینی و غیر دینی حاکم بوده باید جریان سومی ابداع کرد و آن همان جریان جمهوریت است جریانی که هیچ یک از استبداد را نمی پذیرد و تنها به حکومت مردم بر مردم قائل است.

این فعال سیاسی با اشاره به حاکمین سه دهه اخیر در ایران، آنان را از دو گروه بنیاد گرا و اصلاح طلب دینی دانسته و افزود: این در حالی است که نیروی سومی وجود دارد که از دو نیروی مذکور قدرتمندتر بوده و آن نیروهای سکولار جامعه است که باید صدای آنان را به هر شکل ممکن تقویت کرد.

این استاد جامعه شناسی دانشگاه استکهلم به موضوع مذهب ستیزی و مذهب گرایی پرداخت و تاکید کرد باید از میان این دو عنوان نیز یک مهم را خارج نمود و آن لائیسیته است که جریان سوم در این مبحث محسوب می شود. ما نه از بنیادگرایی مذهبی دفاع می کنیم و نه از اهانت کنندگان به دین.

وی سپس به مشخصات جنبش جمهوریخواهان دموکرات لائیک اشاره کرد و گفت: این جنبش در عین احترام به یکپارچگی و تمامیت ارضی ایران اما از ناسیونالیسم افراطی دفاع نمی کند.

درویش پور افزود: این جنبش، جنبشی ضد تبعیض و قائل به اصلی ترین حقوق شهروندی است.

این فعال سیاسی تصریح کرد ما با حمله هر کشوری به کشورمان ایران مخالفیم و قائل به این هستیم که هم به بنیادگرایی نه بگوییم و هم

به ملتاریسم و از این نظر نیز یک صدای سوم هستیم. وی در پایان خواستار آن شد که جنبش جمهوریخواهان دموکرات لائیک با همگی جنبش های آزادی خواه ایران از جمله جنبش زنان، روشنفکران، دانشجویان و ... پیوندی مستحکم برقرار کند.

چرا فعالیت های ما به نتیجه نمی دهند

سخنران بعدی کنگره جمهوریخواهان منیره برادران بود که گفت ✖ برای پرهیز از مکررگویی امشب می خواهم کمی درد دل کنم و از فعالیت های بی فایده و بی سامان گذشته مان انتقاد کنم. وی سپس به نبود روح همکاری در میان اپوزیسیون خارج از کشور انتقاد کرد و گفت این نبود روح همکاری حتی در موضوع های حقوق بشری نیز دیده می شود. حرفی می زنیم اما پی ان را نمی گیریم و نگاه نمی کنیم آیا حرف مان قابلیت اجرا شدن دارد یا خیر. یک نمونه آن دادگاهی کردن جمهوری اسلامی در دادگاه های بین الملل در خصوص کشتار 67 است که مدام آن را می گوئیم اما واقعیت ان است که این امر امکان پذیر نیست.

این فعال سیاسی همچنین خواستار آن شد که بحث محاکمه جمهوری اسلامی ایران به دلیل اقدامات ضد بشری، قتل، ترور و کشتار زندانیان سیاسی را از روی زبان به روی کاغذ آورده، تا بتوان نسبت به آن استناد کرد.

این فعال حقوق بشر با اشاره به اینکه جوامع دیگر کمک موثری به ما نخواهند کرد افزود: این ما هستیم که باید جنایت های جمهوری اسلامی را مدون کنیم و آن ها را اعلام نماییم.

وی یک کمیسیون حقیقت یاب را نیاز ناگزیر جامعه ایران دانست و تصریح کرد: لزوم حقیقت یابی در خصوص برخورد و رویکرد جمهوری اسلامی با مخالفین احساس می شود و باید در این امر یک دادخواهی صورت پذیرد.

بازتعریف حاکمیت ملی، امنیت ملی، منافع ملی و اقتصاد ملی

مهندس حسن شریعتمداری سخنران دیگر کنگره جمهوریخواهان دموکرات ✖ لائیک بود که در سخنان خود به لزوم تعریف دکترین ملی پرداخت. این فعال ملی گرا به لزوم لائیسیت و قانون در جوامع پرداخت و جنگ جهانی اول و دوم را حاصل نزاع قانون مداران و اخلاقیون دانست. وی که مباحث خود را با اشاره بر فلسفه ایجاد جمهوری، قانون و لائیسیت از قرن 16 به این سوی ادامه می داد افزود: ما فاقد یک دکترین ملی به معنای همگرایی بر اساس منافع ملی، تعریف حاکمیت ملی، امنیت ملی و اقتصاد ملی هستیم که باید ان را تدوین کنیم.

شریعتمداری با اشاره به اینکه بیشتر سعی کرده ایم بگوییم ملیون کیستند، تصریح کرد: دکترین ملی تعریف جامعی است که توافق همگانی بر روی آن وجود دارد.

وی از عمده دلایل شکست های ملیون را نبود دکترین ملی عنوان کرد و در ادامه به لزوم تدوین آن برای مبارزه با رژیم توتالیتار و شبه فاشیستی جمهوری اسلامی اشاره کرد.

شریعتمداری با اشاره به اینکه وی این موضوع مهم را از دیدگاه خود تدوین کرده، خواستار آن شد که برای اطلاع از مضمون و محتوای آن حاضران هفته آینده به سایت های اینترنتی مراجعه کنند.

مهندس شریعتمداری در پاسخ به سؤال من که نشست را چگونه دیده، آن را بسیار خوب ارزیابی کرد و نسبت به نتایج مثبت آن ابراز امیدواری کرد.

یکپارچگی ایران در گرو احترام به حقوق قومیت ها

سخنران بعدی این کنفرانس پرویز نویدی بود که به موضوع قومیت ها و حقوق بشر پرداخت.

وی که اصرار داشت بجای قومیت از کلمه ملیت استفاده کند، گفت: ایران متعلق به همه ملیت ها بوده و باید نسبت به تمام ملیت ها از قبیل فارس، کرد، آذری، بلوچ، عرب با دیده احترام نگریسته شود.

نویدی تاکید کرد در ایران عزیز ما هیچ کس مستاجر و صاحبخانه نیست و ایران متعلق به تمام ایرانیان است. و باید دانست که ملیت های مختلف ملت ایران را تشکیل می دهند.

وی تصریح کرد: تمامیت ارضی با سرنیزه حفظ نخواهد شد و برای حفظ تمامیت ارضی ایران باید به حقوق ملیت ها و اقلیت ها با دیده احترام نگاه شود.

این فعال سیاسی برخوردهای شوونیستی را خوراک جدایی طلبان دانست و تاکید کرد برای حفظ ایران عزیزمان باید از این گونه برخوردها احتراز کرد.

وی چاره آینده ایران را فدرالیسم فارغ از شاخه های آن به عنوان فدرالیسم استانی یا ملی شد و افزود: این موضوعی است که باید در این اجلاس بدان پرداخته شود و ما نسبت به آن موضع خود را مشخص نماییم.

این فعال چپ در پایان آینده ی آباد در ایران یکپارچه را در گروی همکاری همه گروه های سیاسی برای نیل به دموکراسی و لائیسیته و همچنین اصل فدرالیسم بر پایه احترام به حقوق بشر، قومیت ها و مذاهب دانست.

جایگزینی دین قانون مدار با دین تکلیف مدار

مهران مصطفوی از مجامع اسلامی آخرین سخنران بخش دوم برنامه بود ✖ که در خصوص دین، دولت و دموکراسی در ایران سخن گفت. وی با اشاره به نقشه کره زمین، کشورهای اسلامی را کشورهای استبداد زده با حاکمین فاسد دانست و یادآور شد نباید از لائیسیته آغاز کرد و ابتدا باید باورهای عمومی را نسبت به اسلام تغییر داد. مصطفوی خواستار بازبینی امر مهم دین شد و با اشاره به اینکه مشهد با بیش از 12 میلیون زائر در سال زیارتی ترین شهر جهان است، تغییر باورهای عمومی مردم از اسلام را شرط تغییر در ایران عنوان کرد.

او یادآور شد اگر در دین های دیگر می توان با لائیسیته و زندگی ادیان و مذاهب در کنار یکدیگر دست یافت، چرا در دینی که اصلش بر پایه تساهل و تسامح و عدم اکراه و زور است نتوانیم.

مصطفوی گفت: لائیسیته ضامن بقای دموکراسی نیز نیست، چنانچه رژیم ایران فردا دود شود و جای آن را رژیم سکولار و دموکرات بگیرد مادامی که باورهای عمومی مردم تغییر نیافته آن حکومت همه گاه در خطر فروپاشی و حرکت به سمت استبداد قرار دارد.

وی در پایان تاکید کرد: باید با فعالیت های خود تلاش کنیم که دین تکلیف مدار جای خود را دین قانون مدار بدهد و سپس برای سکولاریزه کردن جامعه تلاش کنیم، همان اقدامی که در اروپا نیز صورت پذیرفت. مصطفوی در گفتگوی کوتاهی که با وی انجام دادم در خصوص سئوالی در مورد منظور وی از تغییر باورهای عمومی، گفت: باید اسلام واقعی را به مردم نشان داد، نه آنچه که کمترین نسبتی با اسلام ندارد و در ایران حاکم است. وی افزود: باید اصل دین اسلام را به مردم شناساند و سپس سعی کرد دینی که تکلیف مدار است و برخوردی سلبی دارد جای خود را به دینی قانون مدار بدهد و پس از آن تلاش کرد با احترام به ادیان و مذاهب پروژه دموکراسی و لائیسیته را در ایران کلید زد.

در پایان با برخی حاضرین گفت و گوی کوتاهی انجام دادم، که همگی از روند برنامه راضی بوده و آن را دقیق دانستند.

انور میرستاری سرپرست فدراسیون یوروپرس از جمهوریخواهان بلژیک در گفتگویی کوتاه با من گفت: اهمیت این کنگره در این است که دو حرکت با یکدیگر همکاری کردند.

وی افزود: همکاری جمهوریخواهان بلژیک و جمهوریخواهان دموکرات لائیک و نزدیکی این دو گروه به یکدیگر امری بسیار مهم است. آنجا که اختلاف نظرها به کناری گذاشته می شود و همکاری در رأس امور قرار می گیرد، همه به نتایج مثبت امیدوار می شوند.

میرستاری اضافه کرد: با حضور میهمانان در روز اول بر همه ثابت شد که می شود به این حرکت امید بست، این یعنی آنکه بتوان با دیگران بصورتی موثر همکاری کرد.

وی در خصوص اینکه آیا حکومت ایران این کنفرانس را رصد خواهد کرد یا خیر گفت: طبیعی است، آن ها کار خودشان را می کنند و ما نیز کار خودمان را. مهم تاثیر مثبتی است که در صورت همکاری مستمر اپوزیسیون بر جامعه ایران گذاشته می شود.

ابوالفضل اردوخانی نویسنده مقیم بلژیک نیز در این باره گفت: حتی اگر هیچ نتیجه ای نداشته باشد، لااقل با یکدیگر همکاری کرده ایم، دیدار تازه کرده ایم و فارغ از اختلاف نظرها با دیگران گفت و شنود کرده ایم که این خود مهم ترین امر از نظر من در چنین نشست هایی است.

حاشیه هایی مهمتر از متن؛

ماری رز گوتن مدیر اجرای برنامه بخش فرانسه، به زبان فارسی به حاضرین خوش آمد گفت.

تمامی سخنرانان خارجی کمی بیش از وقت خود به سخنرانی شان ادامه دادند.

پیر گولان گفت: علت تاخیرش تنها پدربزرگ شدن وی بوده و هیچ ربطی به حزب سوسیالیست و شایعات در مورد جلوگیری از حضور وی در این نشست ندارد.

شهلا شفیق، ایرانی مقیم پاریس یکی از بهترین سخنرانی ها در بخش زبان فرانسه با موضوعیت مشروطه و مشروعه؛ زنان را انجام داد و بصورت خلاصه بخش هایی از گفتار ۴ میهمان آخر را ترجمه کرد. نکته جالب توجه آن بود که وی با احاطه کامل به زبان فرانسه و فارسی هم آنچه که میهمانان در مدت 15 دقیقه به دیگران ارائه داده بودند، در جملاتی کوتاه، موجز ترجمه می کرد.

بهترین سخنران بخش اول برنامه از دید بسیاری از حاضران پروفیسور پیر گالان استاد دانشگاه آزاد بروکسل و رئیس حرکت لائیک بود. در زمان استراحت میان دو بخش برنامه، با غذایی خوب و نوشیدنی های متنوع از میهمانان پذیرایی شد، که همگی از آن راضی بودند.

بسیاری از همراهان و شرکت کننده گان خواهان نام گذاری سومین نشست سراسری به نام خاوران بودند.

میهن جزئی برنامه را با اشعاری از سیمین بهبهانی آغاز و به پایان برد.

سر وقت بودن سخنرانان ایرانی همه را به وجد آورد، به طوری که حتی دقیقه ای بیشتر از وقت خود سخن نگفتند و در این موضوع از اروپاییان نیز پیشی جستند.

در آغاز بخش دوم گروه میترا رقصی انجام داد که به اعتقاد یکی از حاضران باید آن را رقص آزادی نامید. این گروه ایرانی مقیم سوئد در این رقص سعی کرد حجاب خود و حجابی که جامعه به دور وی کشیده را بدرد و به آزادی برسد.

بهترین سخنران بخش دوم برنامه مهندس حسن شریعتمداری بود، که لزوم جمهوریت، دموکراسی و لائسیته را از دیدگاهی فلسفی بررسی کرد و در مورد آن به تفصیل سخن گفت.

دکتر هوشنگ کشاورز صدر از تلاشگران نهضت ملی ایران به دلیل بیماری و کهولت سن از حضور در این نشست پوزش خواست و طی پیامی از جنبش جمهوریخواهان دموکرات لائیک خواست که تجربه های هفت-هشت سال گذشته را ارزیابی کند و علت عدم سامان این نشست را بررسی کند.

عاقلی زاده دوبار بر روی سن حاضر شد، یکبار در بخش اول برنامه که به میهمانان به زبان فارسی خوش آمد گفت و بار دیگر در پایان بخش دوم برنامه برای خواندن پیام دکتر کشاورز.

تضارب آراء در میان سخنرانان نیز وجود داشت، وقتی دکتر درویش پور خواستار دوری از احزاب و به شکل جنبش در آمدن فعالیت های سیاسی شد، سخنران بعدی یعنی مهندس حسن شریعتمداری گفت: لزوم یک جامعه پویا احزابی پایدار است و بزرگترین جنبش ها نیز تبدیل به احزاب می شوند.

نویدی نسبت به یکی از پارچه نوشته های سالن که متن آن دفاع از زندانیان سیاسی در اعتصاب غذا بود، اعتراض کرد و گفت: چرا کلی نوشته اید، اسم "کرد" از قلم افتاده. اینک تنها زندانیان کرد هستند که دست به اعتصاب غذا زده اند و نه زندانیان سیاسی تمام ایران.

حضور رضا مرزبان پیر روزنامه نگاری کشور در این مجلس بسیار مورد توجه قرار گرفت. ناصر پاکدامن از گفتگو خود داری کرد.

نما هایی از رقص شور انگیز میترا صدر

جلوه ایی از هنر در تبعید